

detta ändamål bevilja ett årligt, på ordinarie stat uppfördt anslag af 30,000 R:dr till lika fördelning emellan Wester- och Norrbottens län, hvarigenom enligt mitt förmenande minst 4 afvittrings-landtmätare i hvardera länet skulle kunna ytterligare anställas och öfriga kostnader för gode mäns biträden och handtlangning bestridas, samt derigenom mycket hinna uträttas uti de ifrågavarande Lappmarkerna, der, efter hvad det vill synas, mätningar och andra till afvittringen hörande åtgärder kunna tagas mera summariskt, hvarom den omarbetade på Kongl. Maj:ts pröfning beroende Afvittringsstadgan för lappmarkerna icke lär komma att sakna bestämmelser.

Jag vågar så mycket heldre anbefalla denna motion till ett gynnsamt emottagande af Riksdagen, som, derest den bifalles, ej blott, i enlighet med hvad förut är nämndt, enskildes fördelar främjas, utan derjemte omedelbart och i flera hänseenden Kronans. Sålunda skall genom dessa förrättningar, utom de fördelar att enskilde få sina by- och hemmans-områden, sågverken sina stockfångstskogar och Lapparne sina renbetesland utbrutna, vinnas den nytta att Kronan kommer i tillfälle bestämma hvad som bör behållas såsom dess skogsegendom eller kronopark, och hvarigenom det först blir en möjlighet att rätt sköta och bevaka dessa Kronans skogar. Den begärda summan är ej stor, men torde rätt använd till en början vara tillräcklig, och må hända kan man hoppas att den af kommande Riksdagar ökas, om Statens ekonomiska ställning det medgifver.

Stockholm den 29 Januari 1867.

A. E. Ros.

N:o 68.

Af Herr **Ros, Anders Emanuel**, angående tillägg i gällande Grufvestadga, beträffande mineraliet Stenkol.

Som vid den praktiska tillämpningen af Kongl. Maj:ts nådiga Grufvestadga af den 12 Januari 1855, i afseende på mineraliet *stenkol*, det visat sig att nämnda stadga är behäftad med åtskilliga fel, som motverka och försvåra de personers bemödanden som vilja offra tid och penningar åt upptäckandet och arbetandet af dessa för landet och industrien så viktiga och värdefulla skatter,

Bih. till Riksd. Prot. 1867. 1 Saml. 2 Afd. 1 Band. 5 Häft.

så anser jag mig, på grund af den erfarenhet som redan vunnits vid de nya stenkolsföretagen i Skåne, befogad att hos Riksdagen föreslå ett *tillägg* till berörda stadga som, enligt mitt förmenande, bättre och rättvisare skall uppfylla sitt ändamål, utan att derföre träda någons rätt för nära. Såsom skäl för denna min framställning får jag vördsamt andraga följande:

1:o Ut i 1 § af Grufvestadgan finnes upptaget, såsom föremål för inmutning, äfven *stenkol*, men man vet att detta mineral åtföljes af andra ämnen, såsom *flis*, *brandskiffer*, *leror* och *andra fossilier*, alla nyttiga biprodukter. och till hvilka sålunda grufvegaren, som måste lösbyta och upphemta dem för att åtkomma stenkol, bör vara lika berättigad som till kolen, men några bestämmelser härom finnas icke i gällande stadga, hvarföre i följd häraf en del jordegare satt i fråga att förhindra grufvegaren att begagna sig af dessa produkter, hvilket är en uppenbar orättvisa.

2:o. Ut i 2 § af nämnda stadga finnes föreskrifvet att inrutning ej är tillåten, som är belägen inom 100 famnar från boningshus eller annan vid gården uppförd åbyggnad, eller från tomtplats eller trädgård, hvilket, i afseende på *stenkol* är en orimlighet, då erfarenheten visat att stenkolsflötserna hafva en horisontel utsträckning som planmessigt utbreder sig under hela de fält hvarest de förekomma. Skulle således förenämnda stadgande få stå fast, så skulle en stor del af koltillgångarne förblifva oåtkomliga och fastlästa, hvilket blefve en oberäknelig förlust för landet. Som man vet äro vissa trakter af Skåne ganska tätt bebyggda, och icke minst just der hvarest stenkolen förekomma, hvarföre många tusentals tunnland och i följd deraf milliontals tunnlor kol skulle förblifva evigt begrafna. Såsom ett enda exempei vill jag anföra, att ett enstaka hus, bestående af sammanbyggt boningshus, stall, ladugård och foderlada sådana som de der allmännast förekomma, åtföljda af några kappland jord, och eges af fattiga arbetare, dominerar en areal af 90,000 kvadratalnar, hvilket område vanligen innesluter en koltillgång af 950,000 kubikfot, som blott genom ett så orimligt stadgande förblifver oåtkomligt, och detta oaktadt ett dylikt hus eller koja mången gång icke än värd 50 à 100 R:dr R:mt.

3:o. Enligt 18 § i Grufvestadgan är jordegaren berättigad till hälften i alla de fyndigheter som äro föremål för inmutning, men enligt 20 och 21 §§ är han frikallad från allt deltagande i de kostnader som åtfölja försöksarbetena, utan måste inmutaren själf bekosta de dyrbara bormaskinerna och själf bestrida de långsamma och dyrbara borrhningar som äro oskiljaktiga från bemödandet att upptäcka stenkol; och lyckas det honom att, genom ett ihärdigt och tråget arbete, upptäcka en god och brytvärd kolflöts, så kommer jordegaren och gör anspråk på hälften i densamma, utan att han gjort det ringaste för dess upptäckande. Att ett sådant stadgande uppenbarar den största orimlighet ligger i öppen dag och egnar sig ingalunda som uppmantran åt företagsamheten i thy fail.

Tvärtom skall ett sådant missförhållande i stället afkyla lusten för slika företag och sålunda motverka en sak som uppenbarligen eljest bör befordra landets förkofran och framåtskridande. En nödvändig förändring härutinnan är derföre af högsta behof påkallad, hvarföre jag, i afseende på *stenkol* till ändring får föreslå tvenne alternativer, nemligen *det ena* att jordegaren, vid erhållen del af tillståndsbeviset, förklarar om han vill bibehålla sin jordeganderätt eller icke, då han, i förra fallet, är skyldig att ifrån arbetets början till hälften deltaga uti alla dermed förenade kostnader, och *det andra* om han vid nämnda tillfälle icke finner skäl afgifva en sådan förklaring må honom anstånd lemnas dermed till utmålsförrättningen, då han likväl icke får räkna sig till godo mer än en fjerdedel i fyndet såsom jordeganderätt, och den andra fjerdedelen tillfaller inmutaren såsom skälig ersättning för de af honom ensamt bestridda borrnings- och undersökningskostnader.

4:o. Det hittills tillåtna utmålsområdet för *stenkol* enligt 36 § är 360,000 quadratalnar, eller 200 famnar på hvardera af figurens fyra sidor, som gör emellan 25 à 26 geometriska tunnland. Detta område är dock allt för litet till hvarje inmutning, då man vet hvilka stora arbeten och dyrbara maskiner som erfordras för att göra stenkolen åtkomliga och tillgängliga, och näppeligen skall någon våga så stora uppoffringar för så ringa koltillgång som finnes att skörda på så inskränkt område, om blott ett sådant skulle arbetas. Funnes här märkligare kolfötser på 4, 5 à 8 fot, såsom i andra länder, så vore förhållandet anorlunda, men nu anses här medelmägtigheten inom de undersökta distrikten vara endast 1½ fot och oftast derunder, och derföre är området för inskränkt och bör förhöjas till ett maximum af 200 tunnland.

5:o. Den enligt 15 § bestämda tid af ett år ifrån tillståndsbevisets dato, inom hvilken arbetet å en ny inmutning skall vara börjadt, anser jag för *stenkol* vara allt för knapp, helst då man besinnar hvilka dyrbara borrmaskiner som erfordras för stenkolens upptäckande och den långa tid som åtgår till hvarje borrhåls neddrifvande, mången gång uppgående till 6 à 8 månader. Jag får derföre härutinnan föreslå dubbelt så lång tid, eller tvänne år, inom hvars förlopp arbetet skall vara börjadt.

6:o. Uti 42 § stadgas ett minimum för årliga arbetet, som vidtager efter försvarstidens utgång, af en kubikfamnns bergsprängning eller 4 à 5 kubikfamnar jordrymnings- eller ock annat grufve- eller byggnadsarbete, motsvarande 200 dagsverken. Äfven detta är en orimlighet, så tillvida att bergsprängning och jordrymning ingalunda harmoniera i verkligt värde med 200 dagsverken, hvilka under sednare åren betalats med 1½ R:dr R:mt stycket i medeltal, då deremot en kubikfamns bergsprängning kan erhållas för 75 à 100 R:dr och 4 à 5 kubikfamnar jordrymning för ännu mindre. Jag anser derföre att dagsverksberäkningen, såsom numera föråldrad och olämplig, emedan alla grufvearbeten fö-

reträdesvis nu verkställas på beting, utslutes och minimum af arbetsvärdet bestämmes till 130 R:dr R:mt, såsom mera öfverensstämmande med allmänt vedertaget bruk; och bör denna ändring gälla *alla* mineralier, som enligt Grufve-
 Stadgan äro föremål för inmutning.

På grund af hvad jag sålunda haft äran anföra, får jag härmed föreslå som *tillägg* till Kongl. Maj:ts i nåder utfärdade Grufvestadga af den 12 Januari 1855 följande:

§ 1.

Inmutning af *stenkol* med åtföljande *flis, brandskiffer, leror* och *andra fossilier* tillåtes utan afseende på, om inom det inmutade området finnas bebyggda gårdar, enstaka hus, tomtplatser eller trädgårdar.

§ 2.

Inmutnings-ansökan till bergmästare-embetet skall åtföljas af en fullständig karta öfver det eller de områden, som till inmutning anmälas, upptagande tydligt och klart de för inmutningen bestämda gränser, samt grufvans eller inmutningens namn, hvilken karta bör, så vidt sig göra låter, utgöra en kopia af hemmanets eller egendomens egokarta, och hvilken karta eller behörig kopia deraf, af bergmästaren begagnas vid utmålsförrättningen, vid hvilket tillfälle den, efter behörig granskning på fältet, fastställes, och sålunda, jemte utmålsprotokollet, kommer att utgöra inmutningens garanti- eller fastebref.

§ 3.

20 § förändras sålunda, i afseende på *stenkol*, att jordegaren är skyldig antingen, att vid erhållen del af tillståndsbeviset eller mutsedeln bestämdt och bevisligen gifva till känna, om han vill bibehålla sin jordeganderätt eller icke, och om han den bibehåller, vare skyldig derefter deltaga till hälften emot inmutaren i alla de kostnader för allt arbete, och uti maskiner, som till arbetsdriften erfordras, ifrån arbetets början, eller ock må det stå jordegaren fritt att få dröja med detta tillkännagifvande till utmålsförrättningen, då honom likvisst endast tillkommer en fjerdedel ($\frac{1}{4}$) i fyndigheten såsom jordeganderätt, och den andra fjerde-

delen tillfaller inmutaren, eller dess rättsinnehafvare, såsom skälig ersättning för de af honom ensamt bestridda borrhings- och undersökningskostnader. Afstår jordegaren sin rätt helt och hållet till inmutaren, så kan den ej återtagas på annat sätt än om inmutningen sönas, då densamma åter odelad tillfaller jord-egendomen, så framt icke genom aftal eller kontrakt annorlunda blifvit öfverenskommet.

§ 4.

Inmutningsområdet bestämmes till högst tvåhundra (200) tunnland, eller 1,120 kvadrat-refvar, hvarå vederbörande bergmästare eger att utfärda tillståndsbevis och fastställa utmål, utan afseende på om linierna å kartan, som bestämma gränserna, äro räta eller krokiga eller hvad form figuren innehar.

§ 5.

Inmutaren eger ej rätt att, utan jordegarens bestämda medgifvande, öppna schakt på närmare afstånd ifrån bebyggd gård, tomtplats eller trädgård, kyrka eller allmänna hus eller byggnader än 50 famnar eller 300 fot, och må ortdrifningen under jorden icke gå närmare förenämnda ställen än 5 famnar eller 30 fot, så framt jordegaren ej medgifver ett närmare afstånd, på det att ingen skada derigenom må uppstå. Skulle det oaktadt skada uppkomma å hus eller byggnader, genom jordens underminering, är grufvegaren skyldig att densamma tillfullo ersätta i öfverensstämmelse med de i Grufvestadgan lemnade föreskrifter.

§ 6.

Som för undersökningars anställande, i och för upptäckande af stenkol, icke allenast lång tid åtgår, utan äfven krävas dyrbara borrhmaskiner och andra nödvändiga redskaper, så må inmutaren få räkna sig tillgodo tvänne (2:ne) år ifrån tillståndsbevisets dato, inom hvilken tid han, enligt 15 §, är skyldig att börja arbetet inom det inmutade området; och gäller såsom börjad arbete alla de förberedelser i och för saken, som kräfva penningutgifter, vare sig till borrhning, jordschaktning eller andra omkostnader.

§ 7.

Det i 42 § stadgade minimum för årliga arbetet, som vidtager efter tiden för försvarsarbetets verkställande, nemligen 1 kubikfamn bergsprängning eller 4 à 5 kubikfamnar jordrymning eller ock annat grufve- eller byggnadsarbete,

motsvarande 200 dagsverken, förändras sålunda att i stället för dagsverken värdet af derunder nedlagda kostnader bör uppgå till minst 130 R:dr R:mt, såsom kommande närmast värdet af den bestämda bergssprängning eller jordrymning; och gäller denna ändring såsom arbetsminimum för alla de mineralier, som, enligt Grufvestadgans 1 §, äro föremål för inmutning.

§ 8.

De i 43 § gjorda bestämmelser i afseende på arbets- eller försvarstiden, skola hädanefter så tillämpas, att denna tid för *stenkols* brytning beräknas dubbel så lång som för andra mineralier.

§ 9.

Äldre inmutare af stenkol, hvilka icke försuttit sin rätt, eger att hos bergmästare-embetet göra anmälan om att få sina inmutade områden sammanslagna till det omfång § 4 bestämmer, utan afseende på om inmutningarne äro belagda med utmål eller ej; dock är inmutaren skyldig att vid denna anmälan förete fullständig karta, som upptager de gamla inmutningarne och som bestämmer gränserna för de nya eller sammanslagna.

I öfrigt skulle Grufvestadgan förblifva oförändrad.
Stockholm den 29 Januari 1867.

A. E. Ros.

N:o 69.

Af Grefve **Mörner, Carl Göran** om antagande af en författning angående afkortning af stämmoböter vid saknad tillgång hos den bötfällde.

Genom Kongl. Brevet den 2 November 1836 samt Kongl. Statskontorets derpå grundade Cirkulär af den 8 påföljande December har blifvit stadgadt, att stäm-